

FAS ÜLKE RAPORU

Mayıs 2023

İçindekiler

FAS ÜLKE RAPORU	1
1. Temel Ekonomik Göstergeler	3
2. Fas Dış Ticareti.....	5
3. Fas'ın Sektörlere Göre İhracatı	6
4. Fas'ın Sektörlere Göre İthalatı	6
5. Türkiye'nin Fas'a İhracatı	7
6. Ülke Demir Sektörü İthalatında En Fazla Payı Olan 5 Ülke	7
7. Türkiye'nin Fas'a Sektör İhracatları	8
8. OAİB'den Fas'a Yapılan İhracatlar	10
9. Vergi Oranları	11

1. Temel Ekonomik Göstergeler

Resmi Adı	Fas Krallığı
Nüfus	36.670.000 (Nisan 2023, IMF)
Dil	Arapça (Resmi Dil), Fransızca (İş, Hükümet ve Diplomasi Dili), Berberice (Dağlık ve Çöle yakın yerlerde)
Yüzölçümü	710.850 km ²
Başkent	Rabat
Başlıca Şehirleri	Kazablanka, Rabat-Sale, Fes, Marakeş, Tanger, Agadir
Yönetim Şekli	Parlamentar Monarşi
Devlet Başkanı	Kral 6. Muhammed
Para Birimi	Fas Dirhemi (MAD)

Fas, Afrika'nın kuzeybatısında yer almaktadır ve Cebelitarık Boğazı, Akdeniz, Cezayir, Moritanya ve Atlas Okyanusu ile çevrilidir. Kuzeydeki Sebta ve Melillia İspanya tarafından yönetilmektedir. Ülke, Anayasa'ya dayalı meşruti bir krallık rejimiyle yönetilmektedir ve Kral, Devlet Başkanı ve dini lider olarak görev yapmaktadır. Başbakan ve diğer bakanlar, Kral tarafından atanmaktadır ve hükümet Kral'a ve Temsilciler Meclisine karşı sorumludur. Ülke, 16 eyalet ve 2 valilikten oluşmaktadır.

Fas, çöl ve çorak bölgeleri hariç Akdeniz ve Atlas Okyanusu'na yakın kuzey kesimlerinde yoğun nüfuslu bir ülkedir. Berberi ve Araplar nüfusun büyük bölümünü oluştururken, Fransız, İtalyan ve İspanyollar gibi yabancılar da bulunmaktadır. Nüfusun %38'i 25 yaşın altındadır. Şehirlerdeki nüfus hızla artarken, işsizlik oranı %13'tür ve bu oranın %11'e düşmesi beklenmektedir. Fosfat, manganez, arsenik, nikel, kobalt ve demir gibi yeraltı kaynakları ülke ekonomisinde önemli bir rol oynamaktadır. Enerji ihtiyacı büyük ölçüde hidroelektrik santrallerden karşılanmaktadır.

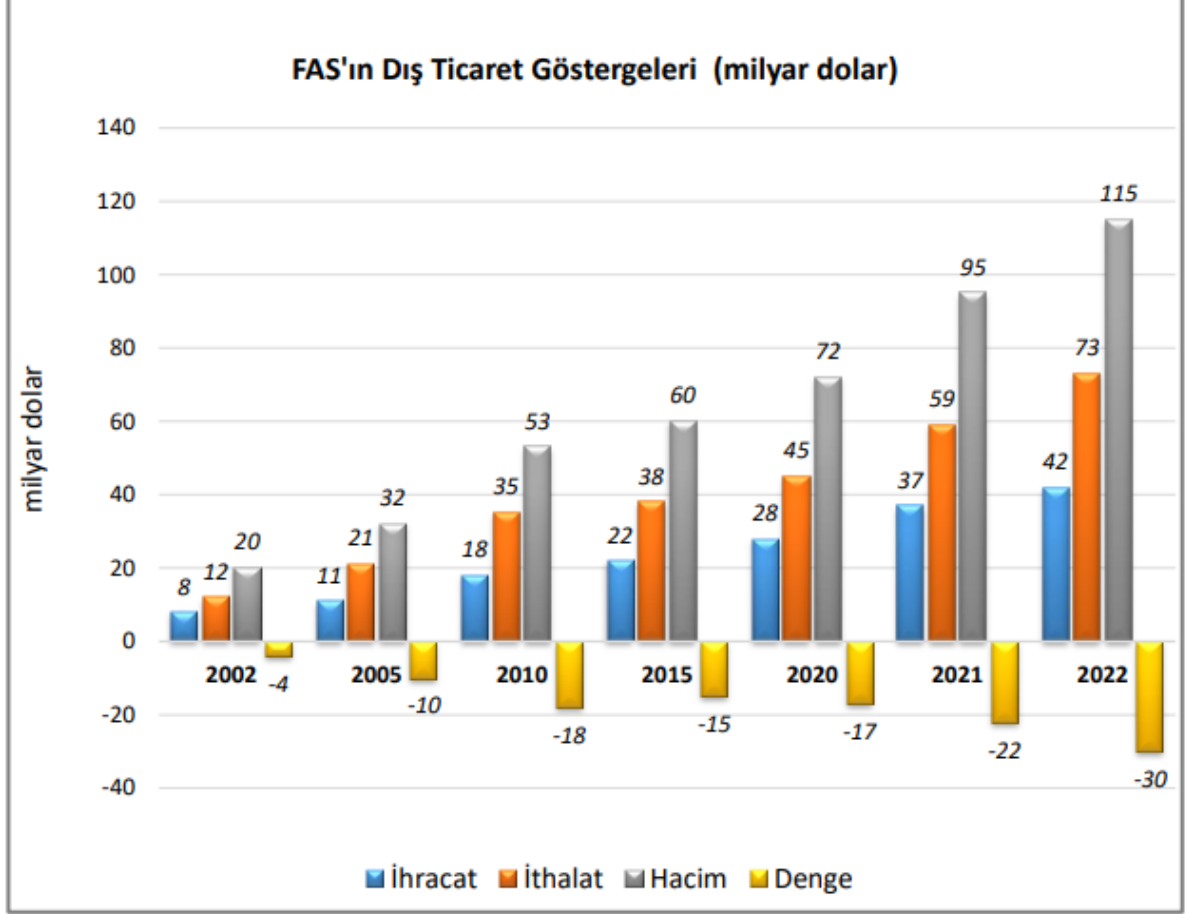
	2021	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar \$)	142,9	138,1	138,8	147,1	155,4	163,6	172,6	182,0
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar - %)	7,9	1,1	3,0	3,1	3,1	3,2	3,4	3,4
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$)	3.934	3.765	3.749	3.936	4.119	4.300	4.496	4.702
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort,%)	1,4	6,6	4,6	2,8	2,4	2,0	2,0	2,0
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-2,3	-4,3	-3,7	-3,5	-3,2	-3,1	-3,1	-3,0
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	11,9	12,9	11,0	10,5	10,0	9,6	9,5	9,4
Nüfus (milyon)	36,31	36,67	37,02	37,37	37,71	38,05	38,38	38,71
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	68,9	68,8	68,3	68,4	68,2	67,7	66,9	66,2

Kaynak: IMF

*Tahmini veriler (Nisan 2023)

Fas, tarım, imalat, balıkçılık, turizm ve dış ülkelerde çalışan Faslıların getirdiği dövizlerle ekonomisini ayakta tutmaktadır. IMF ve Dünya Bankası ile iş birliği yaparak ekonomik reform sürecine giren Fas, dış ticaret rejiminin liberalleştirilmesi, yeni yatırım kanunu, özelleştirme programı ve bankacılık sisteminin iyileştirilmesi gibi adımlar atmıştır. Tarım ve fosfata bağımlılığı azalarak, imalat ve hizmet sektörlerinin GSYİH'daki payları artmıştır. Ancak tarım hala önemli bir yer tutmakta ve GSYİH, tarım sektörünün performansına göre değişkenlik göstermektedir. Ülkenin ekonomik aktivitesi Kasablanka ve Rabat etrafında yoğunlaşmıştır ve hükümet, az nüfuslu bölgelerdeki iş imkanlarını geliştirmek için yatırım teşvikleri uygulasa da köyden kente göç önlenememektedir.

2. Fas Dış Ticareti

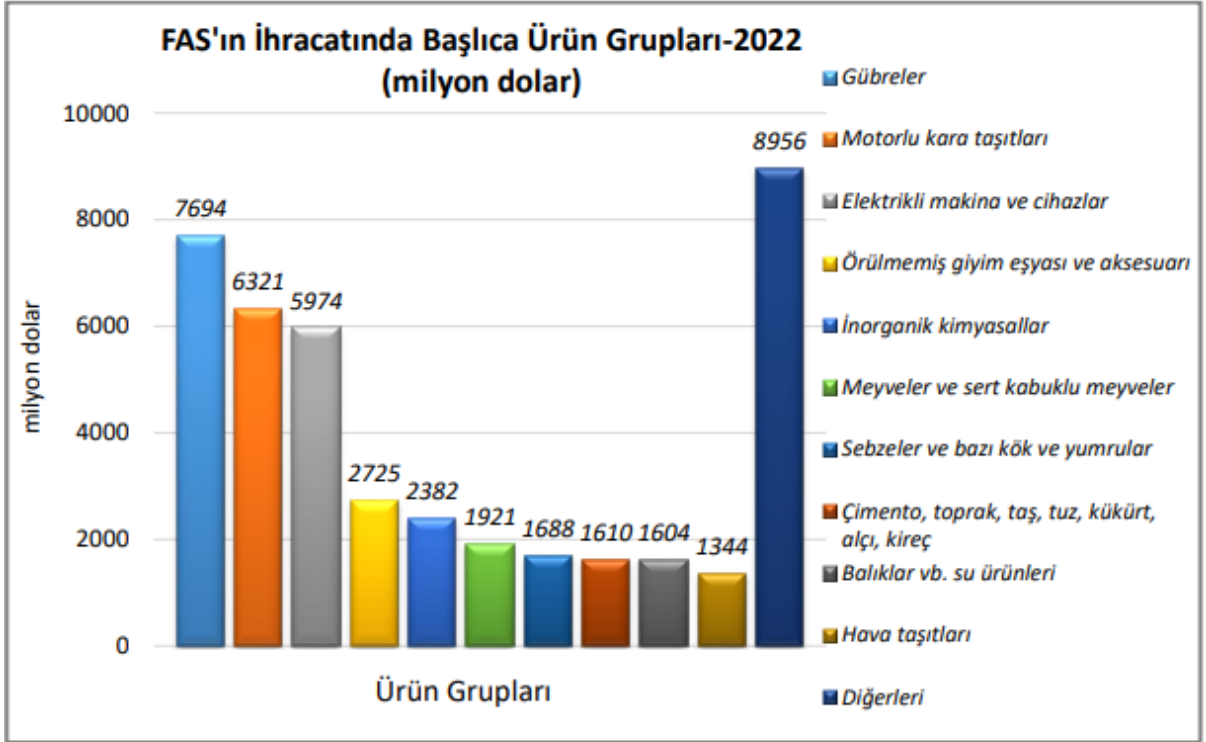

Kaynak: Trademap-www.trademap.org

Ülkenin ihraç ettiği başlıca ürünler; motorlu araçlar, kablolar, gübre, fosfor, hazır giyim, fosfat ve gıda ürünleridir olup, Fas'ın ithal ettiği başlıca ürünler ise; her türlü gıda ve içecek, petrol ve kömür, kimyasallar, plastik ürünler, makine ve donanımı, taşıt araçları, demir çelik ürünleri ile ilaçlardır.

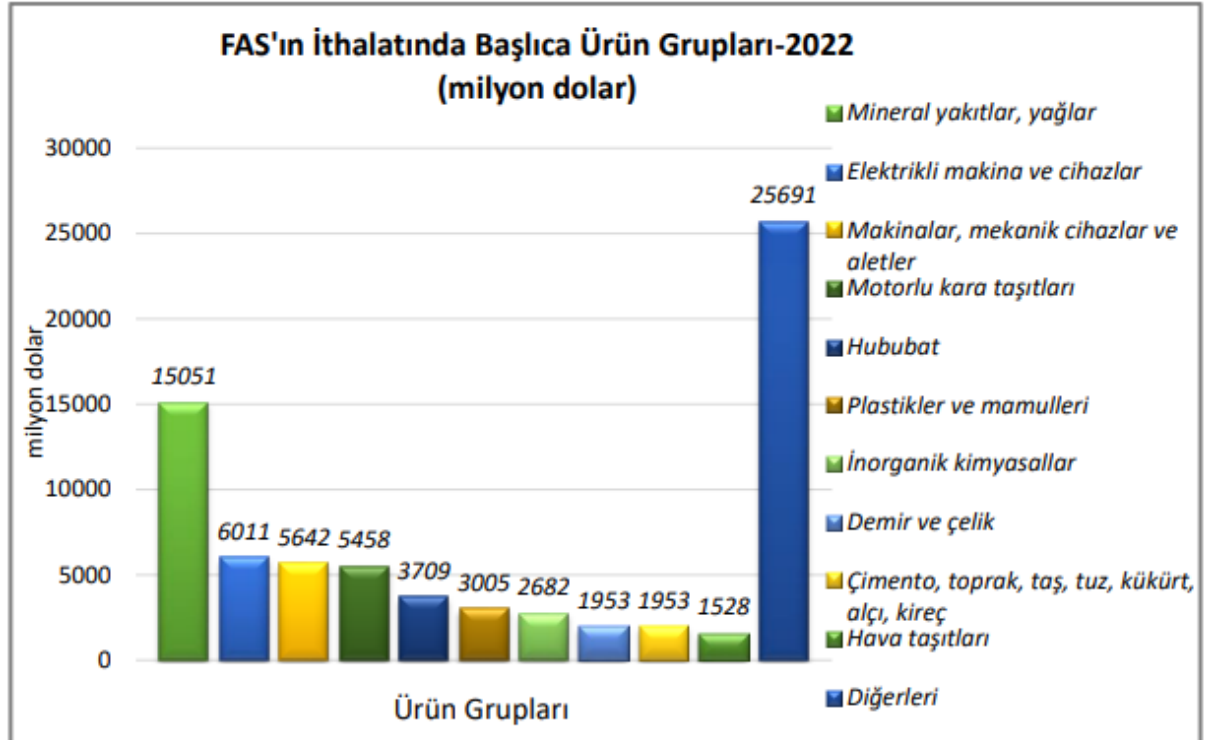
Ülkenin başlıca ticaret ortakları, İspanya, Fransa, İtalya, ABD, Çin, Hindistan, Brezilya, Almanya ve Türkiye'dir.

3. Fas'ın Sektörlere Göre İhracatı

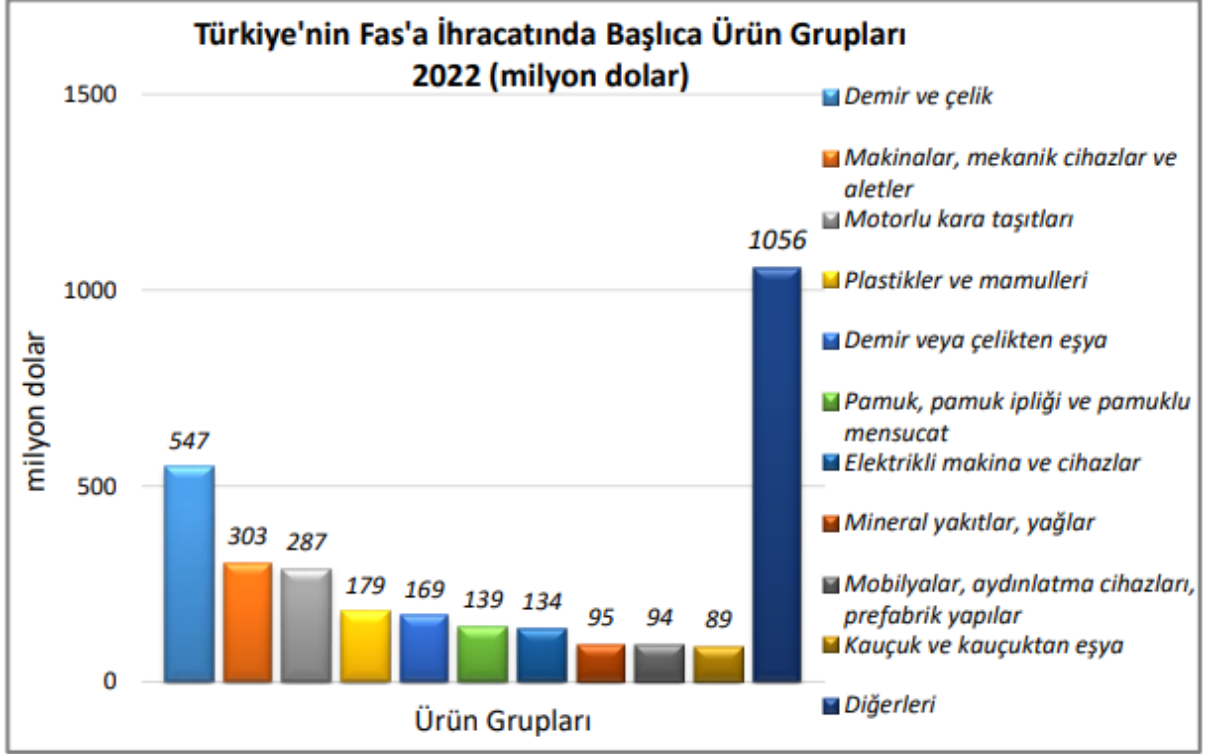
Kaynak:Trademap

4. Fas'ın Sektörlere Göre İthalatı

Kaynak:Trademap

5. Türkiye'nin Fas'a İhracatı

Kaynak: Trademap

6. Ülke Demir Sektörü İthalatında En Fazla Payı Olan 5 Ülke

Birim: 1000\$

İhracatçılar	2018 İthalat Değeri	2019 İthalat Değeri	2020 İthalat Değeri	2021 İthalat Değeri	2022 İthalat Değeri
Dünya	3277801	3623768	3240669	4221355	5123170
İspanya	945902	906373	785722	1005345	1102921
Türkiye	352969	559298	539215	659097	876350
Çin	228578	259914	222066	270866	505251
Belçika	245827	229571	171228	281219	409809
Fransa	351334	357420	296576	379851	383220

7. Türkiye'nin Fas'a Sektör İhracatları

GRUPAD	2021 YILLIK KG	2021 YILLIK USD	2022 YILLIK KG	2022 YILLIK USD
DEMİR VE ÇELİK	689.340.132	468.823.163	697.347.987	551.968.296
YARI MAMULLER	353.980.533	217.035.584	341.062.800	248.263.410
PROFİLLER	172.105.928	119.435.669	139.933.972	109.336.081
FİLMAŞIN	34.035.917	23.815.723	56.917.788	42.251.950
SICAK HADDE MAMULLERİ	24.029.300	21.953.880	48.312.959	42.048.853
ALÜMİNYUM VE ALÜMİNYUMDAN EŞYA	8.586.085	35.033.892	7.154.586	35.941.214
BORULAR	25.706.978	20.804.692	32.581.244	35.280.690
KAPLANMIŞ ÜRÜNLER	13.096.072	13.858.565	29.205.525	34.645.419
ÇUBUKLAR	56.087.707	37.746.931	44.979.777	34.305.513
İNŞAAT AKSAMI	10.468.119	20.843.444	15.194.283	29.737.810
DİĞER METALLER VE EŞYA	5.498.421	22.537.573	5.259.202	26.201.515
SOBALAR.MUTFAK SOBA VE OCAKLARI.BARBEKÜ. MANGAL.GAZ OCAKLARI VE AKSAMLARI	6.166.488	22.714.135	4.521.960	19.915.781
TELLER	20.721.740	19.486.551	19.256.213	19.594.350
DEMİR ÇELİKTE DİĞER DÖKME EŞYA(DÜZ KAPAKLAR.VALF KUTULARI.ÖĞÜTÜCÜ BİLYALAR)	14.668.371	18.470.986	13.044.044	19.433.862
SOFRA VE MUTFAK EŞYASI	2.207.764	10.294.477	2.347.638	12.128.211
UZUN ÜRÜNLER	5.974.299	6.273.966	9.401.885	10.899.609
DİĞER EŞYA(ÖĞÜTÜCÜ BİLYALAR.KAFESLER. TEL SEPET.KUTU.MERDİVEN.BOBİN VB)	3.374.588	8.788.868	3.519.049	9.064.076
DİĞER DEMİR ÇELİKTE EŞYA	2.289.666	4.258.748	3.540.719	6.916.829
VİDALAR. CİVATALAR. SOMUNLAR	2.859.680	7.193.421	2.565.426	6.871.204
BAKIR VE BAKIRDAN EŞYA	632.620	4.625.620	734.351	5.731.444
YASSI ÜRÜNLER	6.218.852	5.686.402	4.674.685	5.704.143
SAĞLIĞI KORUYUCU EŞYA(PASLANMAZ ÇELİKTE LAVABO.EVİYE VE KÜVETLER)	588.033	3.940.663	468.226	4.152.859
DEPO.SARNIÇ.VARİL.FIÇI.KÜV.VB.	1.058.742	2.738.977	1.730.270	3.954.630
BORU BAĞLANTI PARÇALARI	715.867	2.045.415	978.343	2.945.088
SOĞUK HADDE MAMULLERİ	1.797.326	2.013.978	1.754.225	2.042.219
PASLANMAZ ÇELİK ÜRÜNLERİ	179.973	604.338	591.343	1.495.477
KAPLANMAMIŞ ÜRÜNLER	730.484	654.679	1.062.816	1.237.609
SIKIŞTIRILMIŞ.SIVI GAZLAR İÇİN KAPLAR	435.764	1.649.747	295.424	1.135.279
PREFABRİK YAPILAR	120.720	143.700	65.000	291.325
PİK DEMİR VE AYNALI DEMİR	378.000	253.325	189.000	137.650
HURDA. GRANÜL. TOZLAR	4.000	3.571	5.000	6.000
YARI MAMULLER	0	0	0	12
Toplam	1.464.058.168	1.123.730.683	1.488.695.739	1.323.638.408

Kaynak: OAİB verileri

Tabloda yer alan veriler, Türkiye'nin demir ve demir dışı metaller sektöründen Fas'a yaptığı ihracatı 2021 ve 2022 yıllarına göre göstermektedir.

Toplamda, 2021 yılında Türkiye Fas'a 1.123 milyar USD değerinde demir ve demir dışı metaller ihraç etmişken, bu rakam 2022 yılında 1.323 milyar USD'ye çıkmıştır.

Sektör bazında incelendiğinde, en yüksek ihracatın 2021 ve 2022 yıllarında da Demir Çelik ile yarı mamuller sektörlerinde gerçekteştiği görölmektedir. Bunun yanı sıra, kaplanmış ürünler sektöründe de önemli bir artış gözlemlenmiştir.

Sonuç olarak, Türkiye'nin demir ve demir dışı metaller sektöründen Fas'a yaptığı ihracatın sektör bazında değişkenlik gösterdiği ve toplamda arttığı söylenebilir.

8. OAİB'den Fas'a Yapılan İhracatlar

GRUPAD	2021 YILLIK KG	2021 YILLIK USD	2022 YILLIK KG	2022 YILLIK USD
ALÜMİNYUM VE ALÜMİNYUMDAN EŞYA	351.845	2.231.729	805.960	4.468.477
İNŞAAT AKSAMI	1.350.524	2.987.291	1.787.443	3.870.843
DİĞER METALLER VE EŞYA	915.960	3.180.300	717.570	3.631.119
VİDALAR. CİVATALAR. SOMUNLAR	1.524.898	2.931.594	1.375.482	2.759.240
SOFRA VE MUTFAK EŞYASI	299.120	1.090.580	227.531	1.038.303
DEMİR ÇELİKTE DİĞER DÖKME EŞYA(DÜZ KAPAKLAR.VALF KUTULARI.ÖĞÜTÜCÜ BİLYALAR)	372.590	607.976	658.118	1.030.323
SOBALAR.MUTFAK SOBA VE OCAKLARI.BARBEKÜ. MANGAL.GAZ OCAKLARI VE AKSAMLARI	48.397	300.200	152.119	925.227
DEPO.SARNIÇ.VARİL.FIÇI.KÜV.VB.	527.252	1.425.578	774.620	806.359
DİĞER EŞYA(ÖĞÜTÜCÜ BİLYALAR.KAFESLER. TEL SEPET.KUTU.MERDİVEN.BOBİN VB)	438.397	1.204.636	274.617	759.820
DİĞER DEMİR ÇELİKTE EŞYA	149.748	350.603	159.229	716.301
BORULAR	5.357.343	4.373.136	578.875	644.574
BORU BAĞLANTI PARÇALARI	31.604	140.207	129.964	407.338
SAĞLIĞI KORUYUCU EŞYA(PASLANMAZ ÇELİKTE LAVABO.EVİYE VE KÜVETLER)	9.299	187.110	29.046	404.508
SIKIŞTIRILMIŞ.SIVI GAZLAR İÇİN KAPLAR	86.844	263.761	82.580	323.871
DEMİR VE ÇELİK	199.620	259.665	134.779	270.745
PREFABRİK YAPILAR	120.720	143.700	60.250	265.700
BAKIR VE BAKIRDAN EŞYA	4.277	74.177	9.328	180.553
UZUN ÜRÜNLER	54.000	73.380	66.960	109.835
PROFİLLER	36.172	53.259	56.443	108.075
PASLANMAZ ÇELİK ÜRÜNLERİ	362	8.887	3.294	41.299
SOĞUK HADDE MAMULLERİ	0	0	8.000	8.800
SICAK HADDE MAMULLERİ	0	0	83	2.736
HURDA. GRANÜL. TOZLAR	0	0	0	0
KAPLANMIŞ ÜRÜNLER	9.086	27.140	0	0
KAPLANMAMIŞ ÜRÜNLER	0	0	0	0
ÇUBUKLAR	0	0	0	0
TELLER	100.000	97.000	0	0
Toplam	11.988.059	22.011.910	8.092.288	22.774.045

Tablodan, 2021 yılında üyelerimizin Fas'a 11.988.059 KG ürün ihraç ettiği ve bunun toplam değerinin 22.011.910 USD olduğu görülmektedir. Aynı şekilde, 2022 yılında ihracat miktarının 8.092.288 KG'ye ve değerinin ise 22.774.045 USD'ye yükseldiği anlaşılmaktadır.

Genel olarak, üyelerimizin çeşitli endüstrilerden Fas'a yaptığı ihracatın 2022 yılında miktar olarak azalsa da rakamların artmaya devam ettiği gözlenmiştir.

9. Vergi Oranları

Aşağıdaki tabloda Birliğimizin iştiğal alanına giren bazı GTİP'lere ait gümrük vergisi oranları paylaşılmıştır.

GTİP	Ürün Adı	Gümrük Vergisi %	Gümrük anlaşması
72	Demir ve Çelik	~ 8,47	Var
73	Demir veya Çelikten Eşyalar	~ 23,72	Var
74	Bakır ve Bakırdan Eşyalar	~ 6,32	
75	Nikel ve Nikelden Eşya	~ 7,38	
76	Alüminyum ve Alüminyumdan Eşya	~ 17,42	
78	Kurşun ve Kurşundan Eşya	~ 2,50	
79	Çinko ve Çinkodan Eşya	~ 4,08	
81	Diğer Metaller	~ 2,50	
82	El aletleri	~ 9,22	
83	Diğer Metalden Eşyalar	~ 30,93	